

Kitabu cha Danieli - Nambari Themanini na Saba

Kufunua Mfano wa Wanawali Kumi: Safari ya Kina Kupitia Historia ya Waadventista

Jeff Pippenger
2024-02-20

Mfano wa wanawali kumi unaonyesha uzoefu wa Waadventista.

"Mfano wa wanawali kumi katika Mathayo 25 pia unaonyesha uzoefu wa watu Waadventista." Pambano Kuu, 393.

Waadventista wa Millerite walitimiza mfano huo kwa ukamilifu kabisa.

"Mara nyingi naelekezwa katika mfano wa wanawali kumi, ambao watano walikuwa wenye busara, na watano wapumbavu. Mfano huu tayari umetimia na utatimika kwa kila herufi, maana unahusu kwa namna ya pekee wakati huu, na, kama vile ujumbe wa malaika wa tatu, umetimia na utaendelea kuwa ukweli wa sasa hadi mwisho wa wakati." Review and Herald, Agosti 19, 1890.

Historia ya harakati za malaika wa kwanza inawakilisha harakati za malaika wa tatu, na lengo kuu la mfano huo ni iwapo wanawali wana mafuta, ambayo ni ujumbe wa mvua ya mwisho.

Kuna ulimwengu ulio katika uovu, katika udanganyifu na udanganyiko, katika kivuli chenye mauti - umelala, umelala. Ni nani anayehisi uchungu wa nafsi ili kuwaamsha? Ni sauti gani inaweza kuwafikia? Fikira zangu zinaelekezwa kwenye wakati ujao wakati ishara itatolewa, 'Tazama, Bwana-arusi anakuja; tokeni mkamlaki.' Lakini baadhi watakuwa wamechelewa kupata mafuta ya kujaza upya taa zao, na watakapochelewa mno watagundua kwamba tabia, ambayo inawakilishwa na mafuta hayo, haiwezi kuhamishwa. Mafuta hayo ni haki ya Kristo. Yanawakilisha tabia, na tabia haiwezi kuhamishwa. Hakuna mtu anayeweza kuipata kwa ajili ya mwingine. Kila mtu lazima apate mwenyewe tabia iliyotakaswa kutokana na kila doa la dhambi. Bible Echo, Mei 4, 1896.

"Mafuta" katika mfano yanawakilisha "tabia," na pia "haki ya Kristo." Tabia iliyotakaswa huundwa tu na wale wanaokula Neno la Mungu.

Uwatakase kwa ile kweli; neno lako ndiyo kweli. Yohana 17:17.

"Mafuta" pia ni ujumbe wa Roho wa Mungu.

"Mungu anadhali hwa tusipokea mawasiliano anayoyatuma kwetu. Hivyo tunakataa mafuta ya dhahabu ambayo angemimina katika nafsi zetu ili yawafikie wale walioko gizani." Review and Herald, Julai 20, 1897.

"Mafuta" ni jumbe za Neno la Mungu zinazowasilisha uwepo unaotakasa wa haki ya Kristo. Katika mfano wa wanawali kumi, ambao pia ni unabii wa Habakuku sura ya pili, ujumbe wa Mwito wa Usiku wa Manane, ambao ni ujumbe wa haki ya Kristo, kama unavyowakilishwa na ujumbe wa Jones na Waggoner katika uasi wa 1888.

“Bwana, katika rehema zake kuu, alituma ujumbe wa thamani kuu sana kwa watu wake kupitia Wazee Waggoner na Jones. Ujumbe huu ulikusudiwa kumweka wazi zaidi mbele ya ulimwengu Mwokozi aliyeinuliwa, dhabihu kwa ajili ya dhambi za ulimwengu wote. Uliwasilisha kuhesabiwa haki kwa imani katika Mdhamini; uliwaalika watu kupokea haki ya Kristo, ambayo hudhirishwa katika utii wa amri zote za Mungu. Wengi walikuwa wamempoteza Yesu machoni pao. Walihitaji macho yao yaelekezwe kwa utu wake wa Kimungu, stahili zake, na upendo wake usiobadilika kwa familia ya wanadamu. Nguvu zote zimewekwa mikononi mwake, ili awagawie wanadamu zawadi tele, akiwajalia binadamu wasio na msaada zawadi isiyokadirika ya haki yake mwenyewe. Huu ndio ujumbe ambao Mungu aliamuru upelekwe ulimwenguni. Huo ndio ujumbe wa malaika wa tatu, unaopaswa kutangazwa kwa sauti kuu, na uandamane na kumiminwa kwa Roho wake kwa kipimo kikubwa.” Ushuhuda kwa Wahudumu, 91.

Ujumbe ni ujumbe wa mvua ya masika.

Mvua ya mwisho itanyesha juu ya watu wa Mungu. Malaika mwenye uwezo mkuu atashuka kutoka mbinguni, na dunia yote itaangaziwa kwa utukufu wake. Review and Herald, Aprili 21, 1891.

Aliposhuka malaika mwenye nguvu Septemba 11, 2001, mvua ya mwisho ilianza kunyunyiza, na historia ya wafuasi wa Miller, kama ilivyowakilishwa katika mfano wa wanawali kumi na Habakuki sura ya pili, ikaanza kujirudia. Ndipo watu wa Mungu wa siku za mwisho walikula kitabu kilichokuwa mkononi mwa yule malaika, na kwa kufanya hivyo wakaongozwa kurudi katika njia za kale za Yeremia, na hivyo wakawa walinzi waliopaswa kupiga tarumbeta ya onyo. Onyo la tarumbeta lilikuwa ujumbe wa Laodikia, uliowakilishwa na Isaya kama kilio kikuu.

Lia kwa sauti ya juu, usizuie; inua sauti yako kama tarumbeta, uwaonyeshe watu wangu maasi yao, na nyumba ya Yakobo dhambi zao. Isaya 58:1.

Harakati za mageuzi za malaika wa kwanza na wa tatu huanza katika “wakati wa mwisho.” Katika wakati huo kuna “ongezeko la maarifa” litakalowajaribu watu wa kizazi kilicho hai wakati huo, lakini ni baada tu ya maarifa hayo kuchapishwa kama ujumbe rasmi. Baada ya hapo ujumbe huo rasmi “unatiwa nguvu,” na kutiwa nguvu huko kunaonyeshwa na kushuka kwa malaika. Kushuka kwa malaika kunatambulisha mjadala wa Habakuki, na vikundi viwili vinaanza kujitambulisha na ujumbe ambao ama ni wa kweli au ni bandia wa mvua ya mwisho. Waaminifu ndipo wanakuwa walinzi wa Mungu wanaoanza kupiga tarumbeta ya onyo.

Ujumbe wa kweli wa tarumbeta unategemea nuru iliyowakilishwa juu ya vibao viwili vya Habakuki. Ni onyo kwa Laodikia, na onyo linaloainisha dhambi za watu wa Mungu. Mjadala unakithiri hadi kukata tamaa ya kwanza, wakati kundi moja linapogeuka kuwa "kusanyiko la wenye dhihaka," na walinzi wa kweli wanaitwa kurudi kwenye ari kwa ajili ya ujumbe

waliouonyesha hapo awali kabla ya kukata tamaa hiyo. Walinzi waliporudi, walitambua kuwa walikuwa katika "wakati wa kusubiri," na kwamba ujumbe uliokuwa umeonekana kushindwa, kwa kweli ungekuja kutimizwa, lakini kwa mpangilio wa Mungu. Ujumbe huo uliendelezwa kwa muda mfupi (lakini bado ni muda), na ujumbe huo unapowasili unaonyeshwa kama ujumbe wa "Kilio cha Usiku wa Manane," ambacho ni ongezeko tu la ule ujumbe uliokuwa umeanza kutiwa nguvu malaika aliposhuka.

Ujumbe ulipowasili, mgawanyiko kati ya wale waliokuwa wamekubali nafasi ya walinzi wakati wa kushuka kwa malaika, na wale waliokataa, ukakamilika kabisa. Mgawanyiko huo unatambulisha wakati ambapo wale mia moja arobaini na nne elfu wanatiwa muhuri, kabla ya kumiminwa kwa mvua ya masika bila 'upimaji' uliowekwa juu ya ile mvua ya masika iliyoanza wakati malaika aliposhuka.

Historia ya Wamileraiti ni kielelezo cha mvua ya mwisho wakati wa kutiwa muhuri kwa mia arobaini na nne elfu. Katika historia hiyo, mjadala wa Habakuki ulijikita katika ujumbe wa mvua ya mwisho, wa kweli na wa uongo. Paulo anatambua kundi moja kuwa wale walio na upendo wa ile kweli, na kundi lingine kuwa wale wanaopokea nguvu ya upotevu kwa sababu hawana upendo wa ile kweli, na kwa sababu wameamini "uongo."

Harakati za Wamillerite zinawakilisha maendeleo ya kweli yanayoongezeka katika maarifa na nguvu kuanzia "wakati wa mwisho", hadi kufikia kumiminwa kwa Roho Mtakatifu katika "Kilio cha Usiku wa Manane". Harakati za Wamillerite zilitambua alama maalum za njia zinazolingana, kama vile "wakati wa mwisho", "kurasimishwa" kwa ujumbe kunakowakilishwa na "ongezeko la maarifa", "kuwezesha" kwa ujumbe kunakotiwa alama na malaika anayeshuka, "kukatishwa tamaa ya kwanza" kunakoanzisha mfano wa wanawali kumi, kumiminwa kwa Roho Mtakatifu kunakowakilishwa kama "Kilio cha Usiku wa Manane", na kisha "kukatishwa tamaa la pili", ambalo ni la mwisho, ambapo mlango mmoja wa enzi "unafungwa" na mlango mwingine wa enzi "unafunguliwa".

Mungu amewapa ujumbe wa Ufunuo 14 nafasi yao katika mstari wa unabii, na kazi yao haitakoma hadi mwisho wa historia ya dunia hii. Ujumbe wa malaika wa kwanza na wa pili bado ni kweli kwa wakati huu, na unapaswa kwenda sambamba na huu unaofuata. Malaika wa tatu hutangaza onyo lake kwa sauti kuu. 'Baada ya hayo,' alisema Yohana, 'niliona malaika mwingine akishuka kutoka mbinguni, akiwa na mamlaka kuu, na nchi ikaangazwa kwa utukufu wake.' Katika mwangaza huu, nuru ya ujumbe wote watatu imeunganishwa." Nyaraka za 1888, 804.

Harakati za Wamileraiti, ambazo zinaakisi harakati za wale elfu mia moja arobaini na nne, ziliambatana na unabii wa miaka elfu mbili na mia tatu na wa miaka elfu mbili mia tano na ishirini katika Danieli sura ya nane, aya ya kumi na tatu na kumi na nne. "Wakati wa mwisho," uliwasili mwishoni mwa "nyakati saba" za ghadhabu ya Mungu dhidi ya ufalme wa kaskazini wa Israeli. Urasmishaji wa ujumbe wa Miller mwaka 1831, uliwasili miaka mia mbili na ishirini baada ya kutolewa kwa Biblia ya King James.

Bwana Miller, kama wale waliotiwa msukumo na ujumbe huu katika nchi nyingine, mwanzoni alifikiri kutekeleza wito wake kwa kuandika na kuchapisha katika magazeti ya umma na katika vijikaratasi. Kwanza alichapisha maoni yake katika Vermont Telegraph, gazeti la Kibaptisti lililochapishwa mjini Brandon, Vt. Hili lilikuwa mwaka wa 1831.

Harakati za “wakati wa mwisho” wa malaika wa tatu zilifika mwaka 1989, mwishoni mwa miaka mia moja ishirini na sita tangu uasi wa mwaka 1863. “Mia moja ishirini na sita” ni ishara ya “nyakati saba.” Harakati zote mbili zilianza kwa utimizo wa “nyakati saba.”

Ujumbe wa harakati ya malaika wa tatu uliwekwa rasmi mnamo mwaka 1996, kupitia utayarishaji wa mfululizo wa makala wenye kichwa The Time of the End, uliokuwa umechapishwa katika jarida litwalo Our Firm Foundation. Makala hayo yalichapishwa miaka mia mbili ishirini baada ya Tamko la Uhuru la mwaka 1776. Ujumbe wa harakati zote mbili uliwekwa rasmi miaka mia mbili ishirini baada ya historia iliyohusishwa moja kwa moja na ujumbe uliowasili mwishoni mwa miaka mia mbili ishirini.

Nambari "mia mbili na ishirini" inawakilisha muunganiko (kiungo) kati ya "mara saba" za ghadhabu ya Mungu dhidi ya ufalme wa kusini wa Yuda ulioanza mwaka 677 KK, na mwanzo wa miaka elfu mbili mia tatu ya Danieli sura ya nane, aya ya kumi na nne, mwaka 457 KK. Nambari mia mbili na ishirini inaunganisha unabii hizo mbili, na unabii hizo mbili ziliwasilishwa pamoja katika aya za msingi za Uadventista, ambazo ni Danieli sura ya nane, aya ya kumi na tatu na kumi na nne. Katika aya hizo Kristo alijitambulisha kinabii kama "yule mtakatifu fulani," ambayo ni tafsiri ya neno la Kiebrania "Palmoni," linalomaanisha "Mhesabu wa Ajabu".

Mhesabu wa Ajabu anatambulisha maono mawili yanayowakilisha mistari miwili ya unabii, katika zile zile aya mbili, ambazo Dada White anazitambua kuwa nguzo kuu ya Uadventista. Mwanzo huo unaunganishwa kwa kiungo cha mfano cha miaka mia mbili na ishirini hadi yanapotimizwa mwaka 1844. Sura ya pili ya Habakuki inamalizika kwa aya ya ishirini, hivyo ikiashiria idadi “mia mbili na ishirini” kwa usemi tofauti wa Mhesabu wa Ajabu, kwa kuwa aya hiyo inabainisha sifa ya msingi ya Siku ya Upatanisho ya mfano halisi iliyoanza tarehe hiyo.

Lakini Bwana yuko katika hekalu lake takatifu; nchi yote na inyamaze kimya mbele zake.
Habakuki 2:20.

Vipindi viwili vya kinabii vinavyowakilisha nguzo kuu ya Uadventista, ambavyo vilianzishwa moja kwa moja na Mhesabu wa Ajabu, vimeunganishwa kwa kipindi cha miaka mia mbili na ishirini, na Yesu (Mhesabu wa Ajabu), ambaye siku zote huunganisha mwisho wa jambo na mwanzo wake, aliutia alama mwisho wao tarehe 22 Oktoba 1844 kwa nambari mia mbili na ishirini.

Harakati ya malaika wa kwanza, kama ilivyo kwa harakati ya malaika wa tatu, ilianza katika ‘wakati wa mwisho’ (1798 na 1989 mtawalia), ambapo ‘mara saba’ ya Mambo ya Walawi sura ya ishirini na sita hutambuliwa. Alama ya njia inayofuata katika historia zote mbili inaainishwa na hitimisho la miaka mia mbili na ishirini, ambalo pia ni sifa ya kinabii ya ‘mara saba’, kwa kuwa sehemu za kuanzia za maono hayo mawili (chazon na mareh) zinawakilisha kipindi cha miaka mia

mbili na ishirini kinachoviunganisha.

Uchapishaji wa Biblia ya King James mnamo 1611, kufanywa rasmi kwa ujumbe wa Miller kama ulivyochapishwa katika gazeti la Vermont Telegraph, kutolewa kwa Tangazo la Uhuru, na kuchapishwa kwa The Time of the End katika jarida la Our Firm Foundation, vyote vilikuwa machapisho. Mwanzo na mwisho wa vipindi vyote viwili vya miaka mia mbili na ishirini vinawakilisha chapisho kama alama ya kihistoria. Nambari "mia mbili na ishirini" ni ishara ya kiungo cha kinabii, na machapisho yale manne yote yanaunganishwa kwa kuwa ni machapisho, na pia kwa ujumbe unaowakilishwa kama "kuongezeka kwa maarifa" katika historia zao husika.

Biblia ya mwaka 1611, inawakilisha uwasilishaji wa injili kutoka katika mabaraza ya mbinguni kwa wanadamu. Ujumbe wa Miller uliwekwa katika muktadha wa unabii wa wakati, na chati mbili takatifu za Habakuki hufanya iwe rahisi kutambua kwamba ujumbe wa Miller ulionyeshwa kimchoro kwa mistari ya historia. "Vermont" ina maana ya "mlima wa kijani", na kulingana na uvuvio "kijani" ni ishara ya imani.

"Ndoto hii ilinipa tumaini. Ie kamba ya kijani iliwakilisha imani katika mawazo yangu, na uzuri na urahisi wa kumtumainia Mungu ukaanza kuchomoza katika nafsi yangu." Uzoefu na Mafundisho ya Kikristo, 28.

Ujumbe wa Miller ulifanywa rasmi na kutolewa kutoka kwa kanisa la waaminifu, maana "mlima" katika siku za mwisho ni "kanisa".

Itakuwa katika siku za mwisho, ya kwamba mlima wa nyumba ya Bwana utawekwa imara juu ya vilele vya milima, utainuliwa juu ya vilima; na mataifa yote yatamiminika kwake. Na watu wengi watakwenda na kusema, Njooi, na tuukwee mlima wa Bwana, nyumbani mwa Mungu wa Yakobo; naye atatufundisha njia zake, nasi tutatembea katika mapito yake; kwa maana kutoka Sayuni itatoka sheria, na neno la Bwana kutoka Yerusalemu. Isaya 2:2, 3.

Ujumbe wa majaribio uliwekwa rasmi wa Miller ulitoka katika kanisa la waaminifu, na chapisho lijulikanalo kama The Telegraph linawakilisha ujumbe kutoka mbinguni kama ilivyofanya Biblia ya King James, kwa kuwa neno "telegraph," ambalo limetokana na maneno mawili ya Kigiriki, humaanisha ujumbe kutoka mbali. Neno la kwanza (tele) lina maana ya "mbali," na neno la pili (grapho), "kuandika au kurekodi." Pamoja yanamaanisha "kuandika au kutuma kwa mbali." Mwaka 1611, Mungu, kupitia kuchapishwa kwa Biblia ya King James, aliwasilisha ujumbe Wake kutoka mbinguni, na mwishoni mwa miaka mia mbili na ishirini, ujumbe wa Miller, ambao kwa mara ya kwanza uliwekwa rasmi mwaka 1831 katika Vermont Telegraph, pia uliwasilisha ujumbe wa Mungu kutoka mbinguni. Ujumbe huo ulikuwa "kuongezeka kwa maarifa" kulikofunguliwa katika "wakati wa mwisho" mwaka 1798, na jambo hilo kisha likazalisha mchakato wa majaribio wa hatua tatu kwa kizazi hicho. Historia hiyo ilikuwa mfano wa historia ya Future for America.

Tamko la Uhuru la mwaka 1776 linawakilisha mwanzo wa mnyama wa nchi wa Ufunuo kumi na tatu. Linawakilisha mwanzo wa Marekani, na kwa kufanya hivyo hutambulisha kizuizi cha uhuru mwishoni mwa Marekani. Ujumbe wa Future for America (kama jina linavyopendekeza), hutambulisha ule mwisho unaoonyeshwa kwa mfano katika mwanzo kupitia kuchapishwa kwa

Tamko la Uhuru. Miaka mia mbili na ishirini baadaye, mwaka 1996, huduma iliyokuwa imetoa jarida la The Time of the End ilipokea chombo cha kisheria ambacho hapo awali kilikuwa kimeitwa Future for America. Mwaka huo, jarida la The Time of the End, ambalo liliundwa na makala zilizokuwa zimechapishwa katika chapisho litwalo Our Firm Foundation, lilichapishwa.

Jina la huduma Future for America linazungumzia historia ya Azimio la Uhuru, kwa kuwa nyaraka hiyo iliashiria mwanzo wa Marekani, na Yesu daima huonyesha mwisho kwa kutumia mwanzo. Kichwa cha chapisho hicho, The Time of the End, kinazungumzia “wakati wa mwisho” wa mwaka 1989, na pia mwisho wa muda wa rehema wakati Mikaeli anaposimama. Ujumbe uliowekwa katika mfumo rasmi katika chapisho hilo (Danieli sura ya kumi na moja, aya ya arobaini hadi arobaini na tano) ulifunuliwa wakati wa kusambaratika kwa Umoja wa Kisovyeti mnamo 1989 (wakati wa mwisho), na aya zilizofunuliwa zinawasilisha mfuatano wa historia unaoendelea kutoka 1989 hadi aya ya kwanza ya sura ya kumi na mbili, ambayo inaonyesha kwamba Mikaeli anasimama na muda wa rehema wa wanadamu unafungwa.

Kuanzia kuchapishwa kwa Tamko la Uhuru mnamo 1776 hadi kuchapishwa kwa jarida The Time of the End, ni sawa na miaka mia mbili na ishirini, na mwanzo na mwisho vinashughulikia mada zilezile za kinabii. Kuchapishwa kwa The Time of the End kulikusanywa kwa sura ambazo hapo awali zilichapishwa kama makala katika chapisho Our Firm Foundation, na kunawakilisha ukweli wa kinabii kwamba bila kushikilia kweli za msingi za harakati ya Wamileraiti (ambazo ndizo "msingi wetu imara"), haiwezekani kuelewa "kuongezeka kwa maarifa" katika "wakati wa mwisho" mnamo 1989.

Alama ya njia inayoitwa “wakati wa mwisho,” na alama ya njia inayowakilisha “kuwekwa rasmi” kwa ujumbe katika historia sambamba za harakati za malaika wa kwanza na wa tatu, zote mbili zinajumuisha vipengele vya kinabii vya “mara saba” za Walawi sura ya ishirini na sita. Alama ya njia inayofuata katika historia sambamba ni kutiwa nguvu kwa ujumbe, kama kunavyoashiriwa na kushuka kwa aidha malaika wa Ufunuo sura ya kumi, tarehe 11 Agosti, 1840, au malaika wa Ufunuo sura ya kumi na nane, tarehe 11 Septemba, 2001. Utimizaji wa ole wa pili wa Ufunuo sura ya tisa ulimshusha malaika wa Ufunuo sura ya kumi, na utimizaji wa ole wa tatu wa Ufunuo sura ya kumi ulimshusha malaika wa Ufunuo sura ya kumi na nane.

Katika historia sambamba mvua ya masika huanza "kunyunyiza" wakati malaika anaposhuka. Katika wakati huo ujumbe "unatiwa nguvu" kwa uthibitisho wa tukio lililotabiriwa. Kwa Wamileri ilikuwa ni kukoma kwa utawala wa Dola ya Uthmani katika utimilifu wa unabii wa wakati wa Uislamu wa Ole wa pili katika Ufunuo sura ya tisa, aya ya kumi na tano. Kwa harakati ya mia arobaini na nne elfu ilikuwa ni "kukasirika kwa mataifa," unabii wa Uislamu wa Ole wa tatu ulioko katika wakati wa tarumbeta ya saba katika Ufunuo kumi, aya ya saba, uliotimia wakati majengo makubwa ya Jiji la New York yalipoangushwa.

Kila moja ya alama kuu za njia za historia sambamba ina uhusiano wa moja kwa moja na kazi ya Mhesabu wa Ajabu, anayotia sahihi yake juu ya uhusiano wa maono mawili yanayowakilisha miaka elfu mbili na mia tatu, na miaka elfu mbili mia tano na ishirini. Walinzi wa kinabii wanaoinuliwa wakati wa kushuka kwa malaika hupiga tarumbeta ya onyo inayojumuisha ujumbe

kwa Laodikia, ambao, mwaka 1856, ulihusishwa moja kwa moja na kufunuliwa kwa nuru iliyo kuu ya “mara saba.” Alama ya njia ya mbao mbili za Habakuki, zinazowakilishwa na chati za waanzilishi za 1843 na 1850, ambazo zote huonyesha kwa mchoro “mara saba,” ilitokea kati ya kushuka kwa malaika na “kukatishwa tamaa kwa kwanza” katika kila historia sambamba.

Alama ya njia ya “wakati wa kusubiri” imeunganishwa moja kwa moja na utabiri ulioshindwa wa 1843, ambao ulikuwa utabiri wa utimilifu wa miaka elfu mbili na mia tatu, na pia miaka elfu mbili mia tano na ishirini. Ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane ulikuwa ni utambulisho wa utimilifu wa karibu wa vipindi vile viwili vya wakati wa kinabii. “Mlango” wa enzi uliofungwa katika alama ya njia ya mwisho unatambua utimilifu wa vipindi vile viwili vya kinabii, na unaonyesha mahali ambapo tarumbeta ya saba au ya Yubile inaanza kupigwa. Kila alama ya njia katika kila historia imeunganishwa moja kwa moja na “mara saba,” na “mara saba” inawakilisha uzi unaofunga historia hizo mbili pamoja, na historia zote mbili zinawakilisha ujumbe wa mvua ya mwisho.

Tutaendelea na utafiti huu katika makala ijayo.

"Kwa wale wanaojikwaa kwa hilo neno, kwa kuwa hawatii,' Kristo ni mwamba wa kukwaza. Lakini 'jiwe walilolikataa wajenzi, hilo limefanywa kichwa cha pembe.' Kama lile jiwe lililokataliwa, Kristo katika utume Wake duniani alikuwa amevumilia kupuuzwa na kudhalilishwa. Alikuwa 'amedharauliwa na kukataliwa na watu; mtu wa huzuni, aliyezoea maumivu: ... Alidharauliwa, nasi hatukumstahi.' Isaya 53:3. Lakini wakati ulikuwa karibu ambapo Angetukuzwa. Kwa kufufuka kutoka kwa wafu Akatangazwa kuwa 'Mwana wa Mungu kwa uwezo.' Warumi 1:4. Katika kuja Kwake kwa pili Angefundiwa kuwa Bwana wa mbingu na nchi. Wale waliokuwa sasa karibu kumsulubisha wangeutambua ukuu Wake. Mbele ya ulimwengu wote jiwe lililokataliwa lingekuwa kichwa cha pembe."

Na juu ya 'yeyote itakayemwangukia, itamsaga kuwa unga.' Watu waliomkataa Kristo walikuwa karibu kuona mji wao na taifa lao vikiangamizwa. Utukufu wao ungevunjika, na kutawanywa kama vumbi mbele ya upepo. Na ni nini kilichowaangamiza Wayahudi? Ilikuwa ni mwamba ambao, kama wangelijenga juu yake, ungekuwa usalama wao. Ilikuwa ni wema wa Mungu uliodharauliwa, haki iliyokataliwa, rehema iliyopuuzwa. Watu walijiweka kinyume na Mungu, na yote ambayo yangekuwa wokovu wao yaligeuzwa kuwa maangamizi yao. Yote ambayo Mungu aliyaamuru yawe kwa ajili ya uzima, waliyakuta kuwa ni kwa ajili ya mauti. Katika kitendo cha Wayahudi cha kumsulubisha Kristo kulikuwamo maangamizi ya Yerusalemu. Damu iliyomwagika Kalvari ilikuwa uzito uliowazamisha katika uharibifu wa dunia hii na ya ijayo. Ndivyo itakavyokuwa katika siku ile kuu ya mwisho, wakati hukumu itakapowangukia wanaokataa neema ya Mungu. Kristo, jiwe la kuwakwaza, ndipo atakapowatokea kama mlima wa kulipiza kisasi. Utukufu wa uso Wake, ambao kwa wenye haki ni uzima, utakuwa kwa waovu moto unaoteketeza. Kwa sababu ya upendo uliokataliwa, neema iliyodharauliwa, mwenye dhambi ataangamizwa.

"Kwa mifano mingi na maonyo yaliyorudiwa-rudiwa, Yesu alionyesha matokeo ambayo yangewapata Wayahudi kwa kumkataa Mwana wa Mungu. Katika maneno haya alikuwa akiwahutubia wote wa kila enzi wanaokataa kumpokea kuwa Mkombozi wao. Kila onyo ni kwao. Hekalu lililotiwa unajisi, mwana asiye mtiifu, wakulima wa uongo, wajenzi wenye

dharau, yote yana mfanano katika uzoefu wa kila mwenye dhambi. Asipotubu, adhabu waliyoiashiria mapema itakuwa yake." *The Desire of Ages*, 599, 600.